

KUTSESTANDARD

Hooldustöötaja, tase 3

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Hooldustöötaja, tase 3	3

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Hooldustöötaja, tase 3 on erialase ettevalmistusega töötaja, kes on omandanud tööks vajalikud teadmised ja oskused abivajaja hooldamiseks vastava plaani (nt rehabilitatsiooniplaan, hooldusplaan vm) alusel. Hooldustöötaja on hoolekande- ja tervishoiuvaldkonna töötaja. Tema töö eesmärk on toetada ja abistada abivajajat väärিকা elu korraldamisel ja võimalikult kõrge elukvaliteedi saavutamisel. Ta hoolitseb abivajaja füüsiliste, sotsiaalsete ja psüühiliste vajaduste rahuldamise eest. Hooldustöötaja, tase 3 töötab erineva ea ja kultuuritaustaga inimestega, kes oma elusituatsiooni tõttu või muul põhjusel vajavad abi ja hooldust. Ta lähtub oma töös abivajajast kui tervikust ja tema vajadustest, jõuvarudest, toimetulekuvõimest ning töökspidamistest iseseisvuse toetamisel. Hooldustöötaja järgib inimõigusi, kutse-eetikat ja võrdse kohtlemise põhimõtteid. Ta teeb koostööd ja suhtleb abivajaja, tema lähedaste, sugulaste ja teiste võrgustiku töötajatega. Hooldustöötaja töös on oluline pidev enesetäiendamine ja elukestev õpe.

Hooldustöötaja kutsealal on olemas ka hooldustöötaja, tase 4 kutse.

A.2 Tööosad

Hooldustöötaja, tase 3 kutse koosneb järgmistest tööosadest ja -ülesannetest:

A.2.1 Abistamine elamistoimingutes ja hooldustegevuste läbiviimine

1. Hooldustegevuste planeerimine ja tegemine.
2. Tervislikust toitumisest teavitamine, toidukõlblikkuse ja toiduhügieeni jälgimine.
3. Toitumise jälgimine.
4. Riiete otstarbekuse ja mugavuse hindamine.
5. Hügieeni- ja ilutoimingute juhendamine ning abistamine.
6. Seksuaalkäitumise juhendamine ja toetamine.
7. Hooldusega seotud toimingute läbiviimine.
8. Ravimite hankimine.
9. Õe abistamine õendustoimingute sooritamisel.
10. Lähedaste toetamine ja juhendamine surija hooldusel või surija hooldamine.

A.2.2 Majapidamistööde korraldamine

1. Pesu- ja puhastusteenuste tegemine.
2. Majapidamises vajalike tööde korraldamine.

A.2.3 Esmaabi andmine

1. Tervisliku seisundi määratlemine.
2. Esmaabi andmine haigushoogude, õnnetusjuhtumite ja traumade korral.
3. Elustamine.

A.3 Töö keskkond ja eripära
Hooldustöötaja võib töötada nii avahoolduses kui ka hoolekande- või tervishoiuasutuses (sotsiaalkeskus, haigla, hooldekodu jm). Töö võib toimuda graafiku alusel, sh puhkepäevadel ja öösi. Töö on emotsionaalselt pingeline ja füüsiliselt raske ning hõlmab nii individuaalset kui ka meeskonnas töötamist.
A.4 Töövahendid
Hooldustöötaja kasutab oma töös sobivaid abi-, kaitse-, hooldus- ja puhastusvahendeid, kodu- ja majapidamistehnikat ja vajadusel erinevaid infotehnoloogia- ja kommunikatsioonivahendeid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Hooldustöötaja on empaatia- ja vastutusvõimeline, kohusetundlik, hooliv, usaldusväärne ja aus. Ta on hea suhtleja ja koostööaldis. Hooldustöötaja töö eeldab kõrget kõlbelist hoiakut ja väärtuste järgimist, pingetaluvust ja tolerantsust.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Tavaliselt on hooldustöötaja, tase 3 läbinud erialased kursused, praktilised kutsealased oskused on omandatud töö käigus.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Hooldustöötaja, hooldaja, sotsiaalhooldaja.
A.8 Reguleerimised kutsealal tegutsemiseks
Töötamist hooldustöötajana reguleerib sotsiaalhoolekande seadus.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Hooldustöötaja, tase 3 kutse moodustub neljast kompetentsist. Kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1- B.2.3 ja B.2.4 (läbiv kompetents) tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Abistamine elamistoimingutes ja hooldustegevuste läbiviimine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) planeerib ja teeb vajalikud hooldustegevused lähtuvalt hooldusplaanist ja abivajaja seisundist; 2) selgitab abivajajale tervisliku toitumise põhimõtteid, arvestades abivajaja toitumisvajadusi ja -iseärasusi; jälgib toidu kõlblikkust ja toiduhügieeni, arvestades tervisekaitsealuste nõuete; arvestab toidu hankimisel abivajaja vajadusi ja soove ning võimalusel hinna ja kvaliteedi suhet; 3) jälgib abivajaja toitumist tema seisundist lähtuvalt, juhendab ja abistab abivajajat söömisel ning vajadusel söötab teda; arvestab kultuuriliste ja religioossete erinevustega toitumistavades ja hoolduses; 4) hindab abivajaja riiete otstarbekust ja mugavust lähtuvalt abivajaja tervislikust seisundist, erivajadusest, ilmastiku-, toa- ja kehatemperatuurist; abistab ja juhendab abivajajat riietumisel ja vajadusel riietab, kasutades selleks sobivaid abivahendeid; 5) juhendab, abistab ja vajadusel teeb abivajaja hügieenitoiminguid, kasutades vastavaid hooldusabivahendeid ning vajadusel korraldab iluteenuseid (nt maniküür, pediküür, juuksur); 6) juhendab ja toetab abivajajat tema seksuaalsuse väljendamisel; 7) sooritab vastavalt juhiste erinevaid hooldustoiminguid (nt kehatemperatuuri, pulsi- ja hingamissageduse, vererõhu ja veresuhkru mõõtmine, lamatiste- ja nahahooldus, sidumised jms), arvestades tervisenäitajaid ja kasutades vastavaid vahendeid; dokumenteerib hooldustoimingud; 8) hangib vajadusel ravimid vastavalt arsti korraldusele, ravimiõpetuse alustele ja abivajaja seisundile; juhendab, jälgib ja abistab abivajajat ravimite manustamisel; 9) abistab vastavalt juhendamisele õde õendustoimingute sooritamisel; 	

10) vajadusel toetab ja juhendab lähedasi surija hooldusel või hooldab surijat, osaleb surnu korrastamisel, järgides kutse-eetikat ja kultuuritraditsioone.

B.2.2 Majapidamistööde korraldamine

EKR tase 3

Tegevusnäitajad:

- 1) planeerib ja teeb majapidamis-, puhastus- ja korrastustöid, arvestades kaasaegseid koristuspõhimõtteid ja kodukeemia kasutamise nõudeid vastavalt tootja juhiste toote etiketil; motiveerib abivajajat nendes tegevustes osalema, arvestades abivajaja vajadusi ja võimalusi; kasutab isikukaitsevahendeid;
- 2) korraldab abivajaja majapidamises vajalikke töid, pisiparandusi ja olmetehnika remonti.

B.2.3 Esmaabi andmine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) määrab abivajaja tervisliku seisundi, hinnates tema teadvust, hingamist ja südametööd ning arvestades tema erivajadust;
- 2) annab abivajajale esmaabi haigushoogude, õnnetusjuhtumite ja traumade korral, arvestades tema tervislikku seisundit ja/või trauma ulatust, vajadusel kutsub abi; kasutab esmaabivõtteid ja -vahendeid vastavalt olukorrale;
- 3) elustab kliinilises surmas olevat abivajajat, arvestades tema seisundit, kutsub abi.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.4 Hooldustöötaja, tase 3 kutset läbiv kompetents

EKR tase 3

Tegevusnäitajad:

- 1) kasutab oma töös eesti keelt tasemel B1, vene keelt osaoskuste mõistmine ja rääkimine osas tasemel A2 (vt lisa 1 Keelte oskustasemetete kirjeldused);
- 2) kasutab oma töös digioskuste osaoskusi Info haldamine, Suhtlemine digikeskkondades, Sisuloome ja Turvalisus (vt lisa 2 Digioskused) ning erialast riist- ja tarkvara;
- 3) rakendab võrdsuse ja mitmekülgse põhimõtteid; austab abivajajaid, nende elukogemust, valikuid ja eelistusi; järgib väärtusi, millel põhineb kvaliteetne hooldus: väärikus, austus, privaatsus ja konfidentsiaalsus; töötab vastavalt eetilistele põhimõtetele;
- 4) vastutab oma tegude, tööalastest kokkulepetest kinnipidamise ja oma järjepideva arengu eest; märkab olukordi, kus ei piisa tema teadmistest, oskustest ja pädevusest ning vajadusel kutsub abi;
- 5) järgib valdkonnaga seotud õigusakte; käsitleb kliendiga seotud andmeid vastavalt andmekaitse eeskirjadele, täidab konfidentsiaalsusnõudeid;
- 6) järgib töötervishoiu ja tööohutuse reegleid ning ohutustehnika nõudeid;
- 7) kasutab hooldustoimingute sooritamisel ergonoomilisi võtteid;
- 8) püstitab selged eesmärgid; valib vahendid ja ressursid ülesannete täitmiseks; kasutab aega tõhusalt; peab kinni tähtaegadest ja ajakavast;
- 9) kasutab enda ja teiste ressursse asjakohaselt ja säästlikult, tegutseb tema käsutuses olevatele vahenditele ja keskkonnale vastavalt;
- 10) tegeleb abivajaja probleemidega, järgides hoolekandetöö õiguslikke aluseid; hindab abivajaja sotsiaalset võrgustikku ning vajadusel abistab suhtlusvõrgustikuga suhtlemisel;
- 11) arvestab abivajaja tervislikku seisundit ja toimetulekut suhtes füüsilise, psüühilise ja sotsiaalse keskkonnaga, järgides etteantud juhiseid; arvestab abivajaduse ulatust ja muutusi lähtuvalt abivajaja seisundist, erivajadusest, taustast ja harjumustest;
- 12) korraldab ja võimalusel kohandab vastavalt abivajaja seisundile ja vajadustele turvalise keskkonna, arvestades etteantud juhiseid; abistab ja toetab abivajajat igapäeva elu korraldamisel ja tema vajaduste rahuldamisel, lähtudes abivajaja seisundist ja etteantud juhistest, säästes ennast ja keskkonda;
- 13) märkab abivahendi kasutamise vajadust lähtuvalt toimetulekuvõime langusest, abistab abivahendi hankimisel ja juhendab abivajajat selle kasutamisel vastavalt juhistele;
- 14) valib suhtlemisviisi vastavalt sihtgrupile; kasutab sobivaid suhtlemisvorme ja -viise, et saavutada usalduslik suhe abivajaja, tema perekonna, hooldajate ja teistega.

Hindamismeetod(id):

Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	25-18122019-01/8k
2. Kutsestandardi koostajad	Terje Kraanvelt, Eesti Sotsiaalasutuste Juhtide Nõukoda, Iru Hooldekodu Kersti Kask, Sotsiaalkindlustusamet Merike Kravets, Tallinna Tervishoiu Kõrgkool Maarika Kärp, Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsioon Jaanika Luus, Koduhoolduskeskus Certis, Mustamäe Päevakeskus Iris Meristo, Kristiine Tegevuskeskus Erika Pärnala, Eesti Õdede Liit hooldustöötajate seltsing
3. Kutsestandardi kinnitaja	Sotsiaalhoolekande Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	15
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	18.12.2019
6. Kutsestandard kehtib kuni	08.10.2024
7. Kutsestandardi versiooni number	8
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	5321 Tervishoiuasutuste hooldustöötajad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	3
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Care Worker, EstQF Level 3
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digioskused	